

आध्यासवीसवा ॥२६॥

①

॥ श्री ॥

॥ राम की जय ॥ आ ॥ श्री ॥ ॥ ॥

②

॥ श्री आयोध्या नुपायनमः ॥ जय जय सुभद्रा कबीरे भवानी मूढ पिठ आयो
ध्यानी वासीनी आदि प्राये श्री कुब स्वामीणी वीर्यजननी रघुनाथे १ सुग्री
वन बनिष्ठ जांबुवंत विप्रिषण संगद हनुमंत हेरीवटे नावति सप्रस्त प्र
ताप दिवी काचे उनी २ नारदासी आसवा निवृत्ती रं वी आमरे रं सन कादीक
वेदशास्त्रें सहस्रमुख कीर्ति गति प्रवेदुसी ३ अठरा पद्यें वज्ररगदण द्या
भूता वळी संगेंचे उन सुवेळा वळीये वन जांदेळ मांडिला स्वानंदें ४ रणमंड
बहे वी हो कुंड देखांनी प्रजं बला प्रकट राक्षस प्रस्तकें उदें उ आहुति माजी प
उताति ५ देवांत वनरांत वृमहोदर प्रहस्त अति काया घटप्रोत्र इंद्रजित आणी
दशरंदर आहुति पांवी पउति पै ६ निजदास दिवरा विप्रिषण सास आशुइ
लंका स्थापुन नीज भक्ति ज्यान किचे उन मूढ पेंठ आयोध्ये जासी ल ७ हनुमंत १

(2A)

दीवहातुसाबळी वढेंवीपुढेंपोतपाजळी क्षणमात्रेंलंकाजाळीली वेलीक
ळीवडूंमाल - ऐसेदिवटेतुझेआपार त्यामाजीदासानुदासश्रीधर राम
विजयेदीवीकापरि कर पाजळीयशासनी ९ जोढेभाढेजनआज्ञान प्रयंव
रजनीतपडलेजाण त्यासीहेप्रथदिवीकापासुन मार्गसुगमदाविला १०
असोपूर्वाध्यांरामलक्ष्मण इंद्रजीवेनगापायाचालुन आकळीतांवायोदे
वयेउन सधधकेलेसवेंवी ११ यावीतोरणरंगधीर जोप्रतापारुच
वीर धनुष्यसज्ज्यातिसत्वर पदातवाटशत्रुची १२ तोंदोष्टानवोटी
वान्नरगण सीकूनदेगजतिपूर्ण तेणेंलंकेवेपीसीतासन गजवजीले
मयेंवी १३ नीर्मळदेखोणीधामचंद्र उचंबळल्यावृषीसेनांसमुद्र भरतें
लोटेलेआपार लंकादूर्गपर्यंतें १४ उचलोनीपाषाणपर्वत वृषीभीरव

(3)

वीतीलंकेआंत राक्षसांचींमंदिरेंमोडितवहंत प्रकयेआद्रुतवर्त्तला १८
रावणांसीसंगतिसमाचार दुर्गपरीचींमगटतिवान्नर रणमंडनीसामसौ
मित्र उभेआशीमित्रज्यापरी १९ प्रहस्तामयपोलं कनाथ पुत्रेशत्रुवनजा
नीलेंसमस्त पुनरपीहाआंकुरतेथं पूर्ववत्फुटले २० बीजभाजोनीर
श्वकेलें तेविंपुनरपीआंकुरले नसंगीतोनीउगनीलें आचरीतघडिलेंप्रह
स्ता २१ मगतोप्रहस्तपट्टप्रधानसय तेवीसेनांपतिप्रतापवंत रावणांसी
आहंभागत हणेशत्रुसमस्तआदीनवाजी २२ कायसेतेनरवान्नर माझे
विंसाहोंसव्रतिशर ऐसंऐकृतांविंशतिनेत्र परमसंतोषपावला २३ उत्तमव
स्त्रेंभुषणें त्यासीगौरउनीयांहणो प्रेमस्नेहादरेंप्रीतिवचनें बीजइहोइरण
गती २४ स्वामीगौरवस्वमुखेंकरुण धन्यधन्यतोबीदीन आसोवीससोणी

(3A)

दळवेउनी पुणे प्रहस्तप्रधानचळीला ॥ यातुरंगसेनां समुद्र उत्तरद्वारी
उत्तरले समग्र तो आद्रत सुटला समीर धुकीने नेत्रदाटले ॥ प्रहस्तरशीव
धज उन्मळीला श्रोणीत वचीत भुजप्रवंडला प्रहस्ता पुढें आगोनी राकी
ला नीलाळ मार्गे गंधानी ॥ मनात दवळला प्रहस्त परी वीर श्री येने वेष्टीला
अल्पंत अपशकुनां वेवेद समस्त राकोनी यां जातसे ॥ दृष्टीस दे खोन
राक्षस भार सींकुना देंगती वा नार ते गां स्वामी वेहुडे समग्र येवो पाहति
धरणी वरी ॥ ८ दोन्ही दळे येवढी संग्रामां वीसी जलागली शस्त्रें आ
पारलागली ते वेढी यामीनीं वरदवृत्ताति ॥ विघ्नलुतान भ्रमंडळी ते
वीं आसील ताते जगळी गदापाशुपत्य शक्ती त्रीशुळी खोंचीति बळे व
पीते ॥ तवें ते प्रतापवंत हारी गण पर्वत दृक्ष आणी पाषाण बळे व

५

हेतिभीरकाउन होतिबुर्णस्जनीवर २६ पीसीतासनआनीवार साहोनी
 वानरसैन्यांवीयेउनीसवर आकस्मातकोसठती २७ जैसा
 आग्नलागतांपर्वतिं त्यावरीआसव्यापतंगसेपावति तैसेराक्षसमीसठ
 ति वानरसैन्यांतयेउनीयां २८ वानरबुधुरगापंडित नीशावरआरीले
 बहूंत मगतोसेनांपतिप्रहस्त रणजोरीतवायुवेजीं २९ जैसीपर्वतिंवीज
 पडत तेवीकृपीचसुंतआलखान्मात बाणमोडिलेआसंख्यात नाहीच
 मणीततयासी ३० तवंतोनुतनलकायति बोलेतेहंरघोत्तमांपति ह्यणेहा
 प्रहस्तसेनांपति पट्टप्रधानरावणांचा ३१ तरीयासीसेनांपतिनीच प्रतियो
 धापाठवावासबळ तोडूकडेविलोकाप्रहस्तेंवानरदळ बहूंआरीलेतेसमई
 ३२ आनीवारप्रहस्ताच्यामार साहोन्सकृतिचवानर मोहांगोधेस मर ३

(4A)

धीर माधारले ते स मङ् ३८ दृष्टी देखोनी रघुनाथ प्रहसं बळें श्री लोरी लं
रथ ऐसें देखोनी जनकू ज्या प्रात चातला हस्त व्यापसी ३ क्षण न लगतां व
ढवी लण्ण तां रघुपति पुढें नीळ येउन वीन वितसे वर जोडु न वानरग
ण ऐवू सि ४४ ह्मणे जगदं द्या जनकू स्वहाराणां जनकू त्या पति जगन्मोहनां
माया वक्र वाळू कानि रंजनां मज्ज माझां अतां देई पै ४५ न लगतां वी येव
क्षण प्रहस्ता वासी घेइ न प्राण आवळ्या ह्मणे तो सि तार मण वी जइ हे उनि
येइ वेगी ४६ घेउनी यां माहां पर्वत निळ धां विन लाजा वस्मात जैसा पाखां
डिया सी पंडित सरसा वला बोलावया जी प्रहस्ता सी ह्मणे नळ विर तुम्ही
आयणां ह्मणा विताजुं शार तस्त्रें जवळी रशी ता अपार मी श्या वेव कास
या ४७ बाह्य दृष्टी व्याघ्राची दीसे अंतरीं जंबुका पारी भीतसे जे विनट विर

(५)

नावेसोंगचेतसे परीत्याग अंतरीं न देवी ॥ वरीवरी वैराग्य मीष्ट्यादावे
 त परीमनी तुला वाटे बहंत जैसं बंदावन प्रवदीसत रेखां वित्त उत्तमपें
 ॥ तैसें तुलां नाम प्रहस्त मये तुज आणिलें येथं तुझे वी तुज वासमस्त
 पाहति वाट ये मपुरी ॥ त्याचा समाचार घ्यावयासी तुज धाडितो वेगें सी
 आतां परतोनी लुंवेसी तैसा जपली लाह पा ॥ आत मुख दशावदन तत्वता
 पद्मजात जनकाची ॥ ते आणोरीयां प्रथा तुज सये वेलायें ॥ प्रह
 स्त हणे मर्कटा रिळा तुज मस्त्य सम इंद्रां फुटला ऐसं बोला नीला वीला वा
 णा व्यापासी प्रहस्तें ॥ नीळें हाति वा पर्वत प्रहस्ता वरी रावली आकस्मा
 त तेणें वाणा सोडुनि त्वरीत आवळो दिनासणां धी ॥ सवें वी दुमरे वी
 खर सबळ प्रहस्ता वरी रावित से नीळ तेणें फोडोनी तालाळ येवपी ध्वतपें

दुही

(5A)

केले ६० मगनीकें आणीक आहुत सोडिले पंचरात पर्वत तीतु केले सीत प्रह
स्त सीतानाथ पाहातसे ६१ प्रहस्त वेंवळ सवळ स वंजीं विठ्ठला विरहा
नळ परीतो वैश्वान्तरावा बळ भीउतां मागे सरे वीनां ६२ या उपरी तो न
ळ दक्ष रात गो जनें ता उदक्ष मोडुन भांवी नला जे विंवी रूपाक्ष दक्षान्तका
ठी सोभला ६३ जुजावें भोवणेन दक्षवरी घातला उचलुन रथावरी प्र
हस्त चुर्ण रणमंडळीं जाला ६४ जाला येव वीज यजयकार सुमनद
क्षी वरी तिनी जे र रावणां पासिं सप्रचार बायां जे जावो निसां गति ६५ फडला
ऐवो नि प्रहस्त जो काळी त बुजला लंकाथ हणो माहां व्याघ्र प्रतापवंत
गोवळानी मारीला ६६ क्रमळग भीवाचे उनीतंतु मळरे बांधीला ऐरावत
खद्योत ते जे आदिस आहो नि पंडल वैसापा ६७ सैन्य वास हणो लंका

७

नाथ सेनांसीद्धकृशाजीसभस्त मींयुधवूरीनआद्भुत जीवनीरचुनाथ
 वृषीसी ६८ चावोनीघातीघातलासवर दणानीलेंलंकानगर कोर्यानको
 टीमाहांविर सान्निधजालेवस्त्रास्त्री ६९ तांतेलंकपतिवीयट्टराणी मंदोद
 रीविवेकस्वाणी तीवेदूतसभास्त्री परमदटतेबैसलेहोते ७० सभये
 देखोनीवीयरीत स्वामीणीपासींलेखरीत वर्षाकाळीधांवंत मरीतापुर
 जैसेकां ७१ कीवसासनांपासोन गोवकांवांतीलरेंकरण कीआस्तज्जातां
 वंडकिणी पक्षीधांवंतिनीउपति ७२ आसोस्वामीणीजवळीयेउन पा
 णीजोउनीकरीतिनमन मगआधोदृष्टीनेंवर्तमान सांगतीसबळसजेवे
 ७३ रणीपडलाप्रहस्तप्रधान सुगोनियांदीपंचवदन सभस्तसेनांसीद्धक
 रन जातोंहणोसंग्रामां ७४ ऐसासप्ताचारऐकोनी तेमंदोदरीलावण्यस्वा

(6A)

ॐ जीवीयास्वरूपावहुनी रतीवर वोवाळीजे ६ जीवीमुखोभादे
खोणी इंडु बिंबगेलेंवीगोनी वंपककळीकागौरवणी सकुमार त्याहुनी
हुंतवी ६६ आंगीवीप्रभाआलंत तेणेआळंकपासीतेजरीसत कीत्री
जुवनहीउतांरमांकांत श्रमोनीयेथेंनिसांवला ७ हांस्यकरीजेहांकौतु
कें दंततेजेमंदीरसुळवे बेलतारनेंवीप्रानेकें वीखुरलीभासतिधरेवी
६६ आंगीआसुवासेंकरणा केंदरीस आवधेंसदन तंषितभरेंवेष्टील
पूर्वी सुवासमगमदादीनिर्मळ ६७ प्रकयेदपळेवाप्रकाशायडे तैसेसुळवे
तिहातिवेकुडे वीसहीनेत्रहोतिवेडे सावणांतेंजीतें पाहतां ७० तेरावणसा
गरीवीलहरी दूतवाताहैकोनिमंदोदरी सुवासनीबैसोनी सुउकरी सभे
सीतेहांवालीली ७१ भोंवंपाउभादासीवक्र जाणवीतिनानां उपचार

(७)

सवेमालेवंत प्रधानयतुर बडुंतजाणतेजे ७० आणी अति कायाकुमार
 तैसा पार्वती जवळ सुंदर वींश्री जवळ जयंत पुत्र शोभे अति काया
 तैसा वी ७१ सहस्रावधी धांवति उत वनक वेत्रपाणी पुढं धांवत जनवाटेवे
 वागेनी सभस्त वावकरीती वाताक्या ७२ अंगी व्या प्रभापां वृत्ति तेणे गोप
 रवर्ण उजळति आसो ते मंदरी माही सति सनेद्वारी प्रवेशाली ७३ आधोव
 दनें सर्वजण शोवक परते गेल उठोन ते हांमंदरी येउन पति वीप देन मी
 येती ७४ मग दत्रा मुख बोले हां सोन कां आपलें जालें आगमन मग क्षणे
 वृत्ति वांतरा होन मये जाव वन बोलीली ७५ रावोनि या शुद्ध पंथ आड मार्गे
 जो वर्तत त्यासी आपाये येती बडुंत यासी संदेह नाही ७६ वेदशास्त्री जो
 अनुचीत तेशें बळे वन घाली वीत आपला आपण वेला घात यासी सं

६

३४

देह आसे वीनां ७९ सर्वांसी विरोध करन आउलें इछी शेम कल्याण तो आ
र्थापडे लपूर्ण गामीसंदेहना ही वयां ८० वीवेक सहस्रद्विचेनी बळें आर्थति
तुक्केरा नावे कुत्रळें तव वचन मानोनी नीर्मळें हृदयं सदा धावी ८१ गथा
पूर पार्थ हवी पूर्ण परदास आपी परधन येथें जो को नही न घाली मन
तो वीधन्य शास्त्रज्ञाणे ८२ मंदन वनी वार्धनी द ही व्यसु मनां वाचे तस
गंध त्यास यलां पुष्टील गोवे नवल पर घवाटे हें ८३ सुरतर व्यासु म
नां वरी जो निद्रा करी आम मंदीरी तो नीजो इछी वंदि गंगारीं नवल परी हें
वीवाटे ८४ सुरभी सुरवीता मणी इछी तपु रविता ती सदनी तो क्रोमान्न भा
गो इछी मंती नवल हें वीवाटे हें ८५ आंतरीं जाणोनी पथार्थ परी अन्यथा
प्रतिपादीत नवरावे तें वळें वीकरीत तरी आनर्थ पूर्ण पातला ८६ पीजा

४

णतासर्वस हाहीपोरींवाहेआभीमान शतमूर्खहुनी-पुन्य कर्मआचरे
 बळेंची ७ घालणीगालंवेश्वरा कामासीकृदानेदीशला कामसंगेशोरशेरा
 जानयापुर्विपाडिला ८ तुमवास्वामी जात्रीनेत्र त्याचाकामत्राकुआपावि
 त तोतुम्हीक्रेलाआसेमित्र तरीउमांवर सोभेलयें ९ तरीसगारीमीत्रहाराभ
 यंद्र त्यासीसगवकुरासाचार मगसताआनिवृत्तगौर आक्षयपददेइलतुम्हां
 १० हेकाळानळाचीतिव्रज्वाळा परीदे कीरवीब्रह्मांडगोळा लंवेसीआस
 ताक्षयेकुळा वरीलआसुआनिधीरें ११ सिताहेपरमयतिव्रता हेगामायासी
 ववरीपुणसरीता हेब्रह्मोळवकीसरीता आणीवेरहीहोये १२ जेमाहांस
 त्याचेंआगर लाजहीपरीसविज्ञेयसाप्वार हेतोसितासतिसुंदर समर्थसर्वा
 हुनी १३ ज्यासीसहस्रार्जनेनेउनिबळें गयातुम्हांसिवंदींरक्षीलें त्यासी १४

७

गुपतिनेंमारीलें लसहीजीं कीलेतांघवें ७४ ऐसाहावळीधारधुनंदन जेणें
 जळीतारीलेपाषाण तरीत्यासीसख्यत्वकरून आयुआआध्यानकरावालो
 ७५ हीरण्यकरपपनाहोये-वीहारी माप्रज्हादजन्मलात्यावेउदरीं तेणें
 सख्यकरनीसुरारी आयुआआध्यानजेविंवेलां ७६ श्रीरंजीवकरनीकु
 ळवतिबळी भक्तीकितितेणेंवाढ विली तैसराधवसखायेवेळी वूरणीआ
 तीवाढविंपां ७७ तुम्हांसंधारीलें सावाळीनें तोयेणेंनीवरीलायेवे-वीळा
 णां तरीआतांयासीसख्यकरणें मनीधारणेंहे-वीगोळी ७८ मुक्तीवेगळार
 घुनाथ तुम्हांवयानहे-वीयआथे सितादेउनीसिताकांत आयवांआधीन
 करावें ७९ जीहंईयरवार्येकरुंणी सुरावेमुगुटपाडिलेधरणी तेराससव
 धीलेसमरंगणी कोट्यानकोटीपाहाहो ८० पाहावळीभक्तपरम तेणेंव

९

व्यक्तेला पुरुषोत्तम तैसा वीतु मंही श्रीराम आपणं आधीन वृगावा १ यावरी
 बोले दशकंदर प्रिये बोलसी सावांश विचार तरी मी पुरुषार्थी आरेश्वर रा
 मा मित्र कदां न करी २ आतां वीजावोनी समरंगणी वान्तर आदीन रणांगणी
 तेहांतुं ऐकसील निज व्रणी अरु वर्य माझा देसातो ३ वैलासहाल विलखे
 वंदीं सकळ देवघातले आप्तां प्रहस्त पातरीं समीर व्रमळे शत्रु वीं आजीआ
 णीन ४ मये जहाणो अता बले वीकां पानये जाणीसी घरा हिरे सांडो निशां
 गासा संग्रहीतां काये सार्थक ५ व्रज दृष्टसमुळ उपडुन कांवाटवावे व्रंट व्रव
 न राजहंस दवडुन दीवा भीते व्रें वी पाळावि ६ सुधार सवो सांडो निदेख
 व्रें वी मखावे विष जाणीव हस्ती शकोनियां सुरेख आज्ञा वासया पाळावी ७
 दंडावन प्रळवरी वांगले परी व्राळ कुट अंतरीं भरीले तरी तेनां श्रीवावे व्रदा

(११)

कळें वीवेक्रीयानें सहसाहि / प्रणसप्रभजे वीसमान व्रनकप्रभदीसे पूर्ण प
रीतें गोविलीयां भुलीसकारण वीवेक्रीयानें बोळखिजे १ सर्पवियेमाथां वा
प्रणी चेंवों जातां प्राणा हाणी तैसी वसयो ध्याधीषा वीराणी सहकुनीनिर्दो
ळील ४ फाबोलेलंकापति तमकुणीपडलगभस्ति म्गजळीहिबुडलंआ
गस्ती कजांतिंघडेनां ११ क्रोधें क्वळला रगतस्यक त्यास केंविंमारी लजंबु
क वीधउवान्नभासीजंबुकसप्रक वीधविद्युतघेउनी १२ तरीवल्लुभेआ
तांआपणें जेंवीवेकनभीवीउउंगणें किंसुद्धुदिसागरीवीरत्नें परीरावोंउ
पेक्षिली १३ मंदोदरीवीरसाळवयणें ऐकोनिबोलेदज्ञानन तुवांग्रहपति
जावेंउठोन वीतभ्राह्मिनकगावी १४ परमसुवासीतव्रमळसंदर परीकाये
जाणेतोदुर्ग मुक्ताफळपेहार बककायेघेउंजाणें १५ कस्तूरीअत्यंतसुवा

(१०)

स परीकायेसे उंजळो वायस तत्वविचार मध्यपीयास काये व्यर्थ सांगोनी १५
जन्मांधा पुढे नेउन व्यर्थ कायेर नदाउन कीउत्तम सुस्वर गायन वधीरापु
ढें व्यर्थ वेले ११ पतिव्रते वेधर्म सकळ जगतीगीसी कायेसांगोनी प्रळ धर्मशा
स्त्रश्रवणार साळ वाट पाडियासी कायसे १२ तसी मये जेची व वणे सारे सर्व
उपेक्षीली पौलस्तियुत्रे मायति जगतीले निजसदनां चालीली १३ जीति
शोबलाची तागती पुणे गोउन कोटे अनशयन भुषणे भोगविलास संपुर्ण
वोसंडे निराकितसे १० आसोस ग्रास संकृतभी परमधउकळ्याते प्रवसरी
दशावंदर सहपरीवारी युधालागीनी चाला ११ सकळ प्रधान आणिकुम
र आवचालंवेति नदळभार नीधता जाला आपार युधालागीते समई १२
लंकेची सर्व माहाद्वारे तें उघडिली येवसरें दळ चालीले गजरे शोरे जेवी प्र

९

(10A)

कङ्कुटलासमुद्र ॥ पायेदढनीघालेआपार पर्वतासमानप्रचंडवीर
कामाद्यालोनीवीवीत्र आभेदव्रवचंआंगीब्रीदे ॥ आपादमस्तवाव
रीपर्यंत खेटवेंविशाळअळकत आसीलताकुंतलखलवीत शुद्धतोमर
आयुधें ॥ लोहागुलावडुसुहल दोघतेकांतियेगदाविशाळ परवायेम
दंडदंष्ट्राभीउमाळ घेवेंनीचपळधांवति ॥ त्याचेपाठीमागेवीवीत्र लो
टलेतुरंगेतमावेभार कींतेआपारलानेवेंभांडार येवूसरेंउघडलें ॥ अ
संख्यातशामकूपसुंदर पुढुपीवळेआरक्तवर्णक्षीर ओळेताम्रताआर
ताकार तीहींलोकितजया ॥ सुर्यरेषीवादिअवीतामणी त्याच्यावेग
अमीतिआवनी येवूनीळेपीवळेआरक्तवर्णी हींसतांप्रतिवाहूअंतरींउठ
ति २९ येवूपारवेपरप्रचपळ येवूमानीकालेसेतेजाळ सावळेनीळेअतिव

(11)

पठ खांदणोंपडे आंगतेजें ॥ येवसीव् मुखपरमसुंदर चकोरचंद्रवर्ण
सुंदर क्षीरवेशारवर्ण अतिसुंदर नानावर्ण वेधांवर्तियें ॥ जंबुसुवर्णवर्ण
वंवळ आरबुद्धिपीनीप जलसक्त कोवहीपीचे शुद्धवळ बाजीवर्णहांस
लेजे ॥ शाल्मलीवेसकुमारसोजवळ शांक्रुद्धिपीचे श्रीचांगतेजाळ सींगळ
द्वीपीचे अतिवपळ कुशद्विपीचे वळवें ॥ पुष्परीवेशामवर्ण तेउदकी
बालतिजैसेपवन मुखविशाल हृदयमान तेवदकृशामनीघाळे ॥ रण
रंजीपरमधीर ते आरबीवारसुंदर क्वचीचे परमसुकुमार समरंगणीत
कथति ॥ रकोश्वरासमानगति पक्षीयाऐसे अंतरीक्ष उडति खुणदावीतां
ची प्रवेशति परमचमुप्राजीत्वें ॥ जैसीकां जाळांत वेत्रें तैसेगाउतफ्री
रतिल्वरे आसीलतासळ व्रतियेव् सरं प्रळयेवपळासरीखा ॥ आश्वखडू

४

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com